

Verblind door idealen

★★★★★

'Kinderen van de zon' komt aan als mokerslag

■ TONEEL

Wetenschap is de weg naar een betere wereld, misschien zelfs wel naar een betere mens. Onderzoeker Pavel Protasov lijkt daar in *Kinderen van de zon* heilig van overtuigd. Al gebruikt hij dat argument vooral ook als excuus om zich ongestoord te wijden aan zijn scheikundige experimenten, achter gesloten deuren en geblindeerde ramen. Want voor wat er écht speelt in zijn omgeving, houdt hij zich zo lang mogelijk doof en blind.

Een vrijwel onherkenbare Jacob Derwig - kalend met plaklok - geeft de verstrooide wetenschapper briljant gestalte in deze coproductie van Toneelgroep Amsterdam en NT Gent. Regisseur Ivo van Hove laat hem de hoofdrol in Maxim Gorki's tragikomedie uit 1905 nét wat dikker aanzetten. Waarbij de acteur zich geholpen weet door borrelende en rokende substanties en een paar oorverdovende explosies. Even schrikken misschien, maar Pavels huishouden kijkt er niet eens meer van op. Zoals er wel meer dingen worden genegeerd.

Keukentafel

Terwijl buiten de poort cholera heerst en de massa in opstand dreigt te komen, worden

hier rond de keukentafel verheven discussies gevoerd, liefdes verklaard en anekdotes verteld.

De personages die Gorki daarbij opvoert, hebben elk een typerende levenshouding. Zo lijkt Pavels zus Lisa (Halina Reijn) opzichtig aan het leed van de wereld en laat zij angst haar bestaan regeren. Veearts Boris Tjepoernoi (Gijs Scholten van Aschat), de man die haar het hof maakt, lijkt zijn idealen verruimd te hebben voor een cynisch-realistische

kijk op de maatschappij. Toch blijkt zijn hartje klein en moedig. Melanie (Elsie de Brauw) verliest zich ook in de liefde en Dimitri (Wim Opbrouck) doet

vooral alsof. Hij is een opportunistische kunstenaar en een theatrale persoonlijkheid, die zich aan elke vorm van engagement onttrekt. Tot schrik van de verzamelde intellectuelen laat smid Jegor (Thomas Ryckewaert) op deze plek de stem van het volk doorklinken, vervuld van ongerichte frustratie.

Het sterke spelersensemble geeft de karakters en de onderlinge verhoudingen langzaam vorm, soms met veel taal en goed getimede luchtigheid, dan weer met veelzeggend stil spel.

Dreigend

In *Kinderen van de zon* rukt de buitenwereld intussen dreigend op in de vorm van wandvullende videoprojecties en gaten in de muur. Het spanningsveld tussen mooie ideeën en de sociale realiteit wordt in deze zeldzaam indringende voorstelling steeds groter, culminerend in een monoloog van Halina Reijn.

De woorden van haar personage komen aan als een mokerslag. Ook al omdat ze raken aan het huidige cultuurdebat in onze eigen samenleving. Natuurlijk: idealen kunnen verblinden. En je ogen sluiten voor de werkelijkheid - als mens, kunstenaar of wetenschapper - kan geen serieuze optie zijn.

Tegelijkertijd is het essentieel om in vrijheid te blijven spelen met ideeën over hoe het anders of beter kan. Want zonder die mogelijkheid strekt de toekomst zich voor ons uit zoals een geëmotioneerde Lisa schetst: als een onveranderlijke woestijn, waarin we onze dromen moeten begraven.

Marco Weijers

Voorstelling: 'Kinderen van de zon' van Toneelgroep Amsterdam en NT Gent; **regie:** Ivo van Hove; **auteur:** Maxim Gorki; **vertaling:** Tom Kleijn; **decor & licht:** Jan Versweyveld; **video:** Tal Yarden; **kostuums:** An d'Huys; **met:** Jacob Derwig, Gijs Scholten van Aschat, Halina Reijn, Hilde van Mieghem, Elsie de Brauw, Wim Opbrouck e.a.; **gezien:** Stadsschouwburg, Amsterdam; **info:** www.toneelgroepamsterdam.nl

■ Halina Reijn lijdt als Lisa erg aan het leed van de wereld.

FOTO: JAN VERSWEYVELD